

İNSAN SAĞLIĞI İLE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLARA FİİLİ HİZMET ZAMMI VERİLDİ

ÖZET

Yapılan düzenleme ile insan sağlığı işleriyle uğraşanlara yıpranma payı yani fiili hizmet süresi zammı verilmiştir. Buna göre İnsan sağlığına ilişkin işlerde 4-1/a kapsamında çalışan sigortalılara, insan sağlığı ile ilgili işlerde çalışmak şartıyla bu işlerde geçen sürelerin her 360 günü için 60 gün fiili hizmet süresi zammı 5 yılı geçmemek üzere toplam prim ödeme gün sayılarına eklenecek, söz konusu işlerde en az 3600 gün çalışılması halinde ise toplam prim ödeme gün sayısına ilave edilen prim ödeme gün sayısının yarısı emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir.

YAPILAN DÜZENLEMEDEN YARARLANMA ŞARTLARI:

Kanunun yayım tarihi olan 03 Ağustos 2018 tarihinden itibaren;

- 1) İnsan sağlığına ilişkin işlerde 5510 sayılı kanuna göre 4-1/a kapsamında çalışmak,
- 2) İlgili kanunlarına göre sağlık meslek mensubu sayılmak ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışmak, şarttır.

İNSAN SAĞLIĞI İLE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLARA FİİLİ HİZMET ZAMMI VERİLMESİNİN USUL VE ESASLARI:

İnsan sağlığına ilişkin işlerde ilgili kanunlarına göre sağlık meslek mensubu olarak 3/8/2018 tarihinden önce geçen çalışma süreleri, emeklilik yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için aranan 3600 gün hesabında dikkate alınmayacaktır. Ayrıca kanunun getirdiği düzenlemeden yararlanmak için sağlık meslek mensubu olmak, işin risklerine maruz kalmak gerekmektedir. Bu nedenle doğrudan işin kontrolü ve denetim görevini üstlenen ve/veya idareci konumunda olan sağlık meslek mensupları, insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde fiilen çalışmadıkları sürece fiili hizmet süresi zammından yararlanamayacaktır.

24.09.2018/167-2

Ayrıca fiili hizmet süresi zammı kapsamında olan işyerlerinde çalışan sigortalıların çalışılan ayın bazı günlerinde kapsam dışı işlerde geçen süreleri ile kapsamda olan işlerde fiilen çalışmayarak işin riskine maruz kalmadıkları 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilen tatil günleri ile yıllık izin, ücretsiz izin, ücretli izin, sıhhi izin ve eğitim kurs süreleri 5510 sayılı Kanunun 40'ncü maddesi kapsamında tanımlanan fiili hizmet zammı hesabında değerlendirilmeyecektir.

1219 sayılı Kanun, 6283 sayılı Kanun ve 6197 sayılı Kanun kapsamında sağlık meslek mensubu sayılan ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışanların çalıştıkları işyerlerinin iş kolu kodları sirkülerimiz ekindeki (Ek-1), meslek kodları ise (Ek-2) de sunulan listelerde yer almaktadır.

Ek-1 de sunulan listede; insan sağlığına ilişkin işlerde faaliyet gösteren işyerlerinin iş kolu kodları belirlenmiş ve bu iş kolu kodlarına sahip işverenlerin herhangi bir işlem yapmasına gerek olmaksızın, (29), (30), (31) ve (53) no.lu belge türlerinden Aylık Prim ve Hizmet Belgesi/Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi verebileceklerdir.

Meslek kodlarının yer aldığı Ek-2 de sunulan listede ise 1219, 6283 ve 6197 sayılı kanunlara göre sağlık meslek mensubu sayılanlar için meslek kodları belirlenmiş olup, bu meslek kodları dışında farklı meslek kodları ile fiili hizmet süresi zammı kapsamında bildirim yapılmayacaktır. **Ancak Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen işe giriş bildirgelerindeki birçok meslek kodu güncel olmayıp, düzeltilmeye muhtaçtır. Bu konuya ilişkin Aylık Prim Hizmet belgesinin 24 Eylül de verileceği düşünüldüğünde düzeltme işleminin bu aşamada yapılması mümkün değildir. Konuya vakıf meslek mensuplarımızın bildiği üzere Aylık Prim Hizmet Belgesinde yer alan "Meslek Kodu alanı" zorunlu bir alan değildir. Dolayısıyla bu alan sağlık meslek mensuplarına ilişkin bir kod ile de doldurulacağı gibi boş olarak ta geçilebilir. Bu alanın boş olması veya Ek-2 de yer almayan bir meslek kodu ile doldurulmaması Aylık prim Hizmet Belgesinin verilmesine engel değildir. Bizim tavsiyemiz belgenin süresinde verilebilmesi için EK-2 de yer alan meslek kodları listesinde olmayan bir çalışanın olması durumunda bu alanın boş geçilmesi ve idari para cezasına maruz kalınmaması için APHB nin verilmesidir. Daha sonra ise Genel Yazıda açıklandığı üzere ilgili meslek kodunun SGK'nın ilgili birimine bildirmektir. Aylık Prim Hizmet Belgesinde meslek kodu alanındaki hatalar için idari para cezası uygulanmamaktadır. Ancak Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinde bu alan zorunlu olup, yanlış meslek kodunun kullanılması halinde idari para cezası uygulanmaktadır. Bu bakımından Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin uygulandığı Kırşehir, Bartın, Amasya ve Çankırı illerinde Ek-2 de yer almayan bir meslek kodunda çalışanın olması halinde, öncelikle konuyu SGK'nın ilgili birimine yazılı olarak bildirmenizi, yaptığınız müracaata karşılık verilmemesi halinde fiili imkansızlıktan dolayı o mesleğe en yakın meslek kodundan bildirim yapılmasını tavsiye ediyoruz. İdari para cezaları ile ilgili sirkülerimizin son bölümünde gerekli açıklama yapılmıştır.**

Fiili hizmet süresi zammı kapsamında olan sigortalıların işin riskine maruz kaldıkları süreler ve işin riskine maruz kalmadıkları süreler için farklı aylık prim ve hizmet belgeleri düzenlenerek SGK' ya bildirim yapılacaktır. İşverenlerce, aynı ayda aynı sigortalı için iki ayrı aylık prim ve hizmet belgesi düzenlenmesi gerektiği durumlarda, her iki belgenin düzenlenmesi sırasında da eksik gün nedeni olarak "13-Diğer Nedenler" seçeneği işaretlenecektir.

Fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işyerlerinden SGK' ya fiili hizmet süresi zammı kapsamında yapılan bildirimler için e-bildirge programında her ay için azami 26 gün hizmet bildirim kontrolü bulunduğundan, söz konusu belge türleri ile 26 günden fazla hizmet bildirim yapılamayacaktır.

Yapılan düzenleme 3/8/2018 tarihinde yürürlüğe girdiğinden 2018 yılı Ağustos ayında tam çalışması bulunan sağlık meslek mensupları için 3/8/2018 tarihinden itibaren fiili hizmet süresi zammı kapsamında en fazla bildirilebilecek gün sayısı, toplam prim ödeme gün sayısının 30'a bölünmesi sonucunda çıkan gün sayısının 26 ile çarpılmasıyla bulunacaktır. Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilecektir.

Buna göre, yapılan düzenleme kapsamında fiili hizmet zammı ile ilgili bildirimler aşağıda açıklanmıştır.

- 1) Özel sektör işyerlerinde çalışanlar için 2018 yılı 8 inci aya ait aylık prim ve hizmet belgeleri gönderilirken, 3/8/2018 tarihinden itibaren 28 gün fiili hizmet süresi zammına kapsamına girilebilecek nitelikte çalışmanın bulunduğu göz önüne alındığında, fiili hizmet süresi zammı gün sayısı $(28/30) \times 26 = 24,27$ gün bulunmakla birlikte, gün kesirleri bir gün kabul edildiğinden gün sayısı 25 gün olacaktır. (29) numaralı belge türünden (**Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar**) azami 25 gün, (01) numaralı belge türünden (**Hizmet Akdi İle Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışanlar (Yabancı uyruklu sigortalılar dahil)**) asgari 5 gün olacak şekilde toplamda 30 gün hizmet bildirilmesi gerekmekte olup, eksik gün nedeni olarak "13-Diğer Nedenler" seçeneği işaretlenecektir.
- 2) Kamu işyerlerinde işsizlik sigortasına tabi olmayan sigortalılar için 2018 yılı 7'nci aya (15 Temmuz - 14 Ağustos) ait aylık prim ve hizmet belgeleri gönderilirken; 3/8/2018 tarihinden itibaren 12 gün fiili hizmet süresi zammına kapsamına girebilecek nitelikte çalışmanın bulunduğu varsayıldığında, fiili hizmet süresi zammı gün sayısı $(12/30) \times 26 = 10,40$ gün bulunmakla birlikte, gün kesirleri bir gün kabul edildiğinden gün sayısı 11 gün olacaktır. (30) numaralı belge türünden (**İşsizlik Sigortası Hariç 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar**) azami 11 gün, (13) numaralı belge türünden (**Tüm Sigorta Kollarına Tabi Olup İşsizlik Sigortası Primi Kesilmeyenler**) asgari 19 gün olacak

24.09.2018/167-4

şekilde toplamda 30 gün hizmet bildirilmesi gerekmekte olup, eksik gün nedeni olarak "13-Diğer Nedenler" seçeneği işaretlenecektir.

- 3) Kısa vadeli sigorta kollarına tabi çalışanlarla yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar fiili hizmet süresi zammından yararlandırılmayacaktır.
- 4) Ay içinde işe girişi ya da işten çıkışı olanlar için fiili hizmet süresi zammına tabi belge türleri ile bildirim yapılacak azami gün sayısı, sigortalı adına o ay bildirilecek toplam prim ödeme gün sayısının 30'a bölünmesi ile çıkan sonucun 26 ile çarpılmasıyla bulunacaktır. Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilecektir. Fiili hizmet süresi zammı dışındaki çalışmalar için de normal belge türleri ile bildirim yapılacaktır. Her bir belge türü için eksik gün nedeni olarak "13-Diğer Nedenler" seçilecektir.

ÖRNEK 1: Sigortalı 10/09/2018 tarihinden itibaren özel (A) hastanesinde "Tıbbi görüntüleme teknisyeni" olarak göreve başlamıştır. Sigortalının işe girdiği 20/09/2018 tarihinden o ayın son gününe kadar ki sürede toplam prim ödeme gün sayısı 11'dir. Sigortalının çalışmasından dolayı fiili hizmet zammına esas azami gün sayısı $(11/30) \times 26 = 9,53$ 'dir. Kesirler bir gün kabul edileceği için bulunan gün sayısı 10 olacaktır. Bu nedenle, işveren tarafından sigortalı için, (29) numaralı belge türünden azami 10 gün, (01) numaralı belge türünden asgari 1 gün olmak üzere toplamda 11 gün hizmet bildirilecektir.

- 5) Kısmi Süreli Çalışanların Fiili Hizmet Süresi Kapsamında Bildirilmesi; Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, sigortalıların prim ödeme gün sayılarını göstermektedir. Ancak, işveren ve sigortalı arasında kısmi süreli hizmet akdinin yazılı olarak yapılmış olması kaydıyla, ay içerisinde günün bazı saatlerinde çalışan ve çalıştığı saat karşılığında ücret alan sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısının, ay içindeki toplam çalışma saati süresinin 4857 sayılı İş Kanunu'na göre belirlenen haftalık çalışma süresine göre hesaplanan günlük çalışma saatine bölünmesi sureliyle bulunmaktadır. Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilmektedir. İşveren ve sigortalı arasında çağrı üzerine çalışmaya dayalı yazılı iş sözleşmesinde taraflar arasında çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmemiş ise, sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısının haftalık çalışma süresi en az 20 saat kararlaştırılmış sayılarak hesaplanmaktadır.

ÖRNEK 2: Özel (B) hastanesinde "doktor" olarak görev yapan sigortalı; hastane ile yapmış olduğu kısmi süreli iş sözleşmesine istinaden ayda fiili olarak 80 saat çalışmaktadır. Bu saatinin günlük saatine bölünmesi suretiyle bulunan gün sayısı ($100/7,5 = 13,33$) olup, gün kesirleri bir gün kabul edildiğinden, (29) belge ile 14 gün hizmet bildirimini yapılacaktır.

- 6) Sağlık Mensubu Olmakla Birlikte Aynı Zamanda Yıpranma Payı Daha Yüksek Olan Başka Bir Fiili Hizmet Zammına Tabi Olanlar; İlgili kanunlarına göre, insan sağlığına ilişkin işlerde belirtilen meslek mensuplarından sayılmakla birlikte, yaptığı iş ile ilgili olarak uygulanması gereken fiili hizmet zammı süresinin fazla olması durumunda; fiili hizmet süresi zammı gün sayısı fazla olan bent kapsamında Aylık Prim ve Hizmet Belgesi/Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin verilmesi gerekmektedir.

ÖRNEK 3: Özel (C) Hastanesinde "Tıbbi (Görüntüleme Teknisyeni/Teknikeri)" olarak görev yapan sigortalı, her ne kadar insan sağlığına ilişkin işlerde belirtilen meslek mensuplarından sayılsa da yaptığı iş ile ilgili olarak Kanunun 40'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan tablonun (11) sıra numarasına göre 90 gün fiili hizmet süresi zammına tabi olduğundan sigortalı ile ilgili düzenlenecek belge türü (01) ve (32) olacaktır.

- 7) İşin Riskine Maruz Kalmayanların Bildirimi; Fiili hizmet süresi zammı kapsamında bildirim yapılabilmesi için riskine maruz kalınmasına bağlı olduğundan, baş hekim gibi işin idareciliğini üstlenen bir hekim her ne kadar sağlık meslek mensubu sayılsa da doğrudan insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışmadığı sürece fiili hizmet süresi zammından faydalanamaz.
- 8) İşkolu Listesinde (Ek-1) Olmayıp Meslek Kodu (Ek-2) İtibariyle Fiili Hizmet Kapsamında Olan Sigortalıların Bildirimi İçin Yapılacak İşlemler; İş kolu kodu itibariyle fiili hizmet süresi zammı kapsamında olmadığı halde, çalıştırılan kişinin mesleği veya yaptığı iş nedeniyle fiili hizmet süresi kapsamında sigortalı bildirimini yapması gereken işyerlerinin bu kapsamda tanımlaması yapılması gerekir.

ÖRNEK 4: "5510- Otel ve Benzer Konaklama Yerleri" iş kolunda tescil edilmiş işyerinin, Kanunun 40'inci maddesinde sayılan işyerlerinden olmamasına rağmen sağlık meslek mensubu (Tabip, Hemşire vb.) çalıştırdığını belgelemesi halinde, işyerinin (29), (30), (31) ve (53) belge türlerine tanımlama işlemi yapılacaktır.

24.09.2018/167-6

DÜZELTME İŞLEMLERİNDE İDARİ PARA CEZALARI:

Genel uygulama olarak, SGK'ya belge türü ve kanun numarası hatalı seçilerek verilmiş olan Aylık Prim Hizmet Belgelerine (APHB) ilişkin düzeltme amaçlı olarak yasal süresi dışında verilen APHB'lerin, düzeltme ile fiili hizmet süresi zammı kazandırma hali hariç, belgede kayıtlı sigortalılar ve bu sigortalıların prim ödeme gün sayısı ile prime esas kazanç tutarının aynı olması kaydıyla ayrıca incelemeye gerek kalmaksızın işleme alınmakta, bu nitelikte verilen APHB'lere idari para cezası uygulanmamaktadır.

Bu çerçevede, insan sağlığına ilişkin işlerde sağlık meslek mensubu olarak çalışanların işyerlerinin iş kolu kodları SGK tarafından belirlenerek E-bildirge programına tanımlanmış olduğundan, fiili hizmet süresi zammı kapsamına yönelik olarak ayrıca bir incelemeye gidilmeksizin yasal süresi içinde fiili hizmet süresi zammı dışındaki belge türleri ile APHB veren işyerlerinden belgede kayıtlı sigortalıların prim ödeme gün sayısı ile prime esas kazanç tutarının aynı olması kaydıyla sonradan bu sigortalılar adına kağıt ortamında düzeltme amaçlı olarak verilen bildirimler için uygulanan idari para cezaları iptal edilecektir.

Sağlık alanlarında faaliyet gösteren işverenlerimiz ile sağlık alanlarında faaliyet göstermeyip insan sağlığına yararlı işlerde sigortalı çalıştıran işverenlerimiz ve meslek mensuplarımızın yukarıda yapılan açıklamaları dikkate almalarını önemle tavsiye ederiz.

Saygılarımızla...

EK-1: [FİİLİ HİZMET KAPSAMINDAKİ İŞKOLU KODLARI...>>>](#)

EK-2: [FİİLİ HİZMET KAPSAMINDAKİ MESLEK KODLARI...>>>](#)